

Zpráva o nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol ke konci září 2010

Ing. Jiří Vojtěch, Ing. Daniela Chamoutová, Národní ústav odborného vzdělávání
říjen 2010

Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV) každoročně zpracovává studii **Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných škol**, která vychází z **dubnových údajů** o počtech nezaměstnaných a zobrazuje situaci čerstvých absolventů škol na trhu práce podrobně v rozčlenění dle úrovně vzdělání a zejména jednotlivých skupin oborů vzdělání. Ukazatelé vycházející z dubnových dat zachycují situaci již v době, kdy trh práce absorboval větší část absolventů. Navíc je možné stanovovat míru nezaměstnanosti absolventů, protože jsou k dispozici podrobné údaje o jejich počtu. V této publikaci jsou rovněž údaje o dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů škol a o situaci v krajích.

Od podzimu 2008 se v české ekonomice projevuje hospodářská krize, která měla dopad i na domácí trh práce. Počet pracovních míst v ekonomice se v důsledku recese výrazně snížil a rostla celková nezaměstnanost. To se projevilo i v nezaměstnanosti absolventů a počty nezaměstnaných absolventů škol v posledních dvou letech byly u většiny skupin oborů vzdělání vyšší než v předchozích letech.

Z důvodu trvající recese je třeba situaci nezaměstnaných absolventů škol sledovat, proto NÚOV připravil **mimořádnou zprávu** o vývoji počtů nezaměstnaných čerstvých absolventů škol také k září 2010. Vzhledem k tomu, že v této době nejsou k dispozici počty absolventů, kteří ukončili studium v tomto kalendářním roce, není možné pracovat podobně jako ve studiích vycházejících z dubnových hodnot s údaji o míře nezaměstnanosti absolventů. Při porovnání proto vycházíme pouze z údajů o jejich počtech.

Podkladem pro zpracování zprávy jsou údaje o počtech absolventů škol, kteří ukončili studium v uplynulých dvanácti měsících před okamžikem zjišťování údajů a kteří byli evidováni u úřadů práce k 30. září 2010. Je to celkem **18 486 nezaměstnaných absolventů středoškolského studia a 868 absolventů VOŠ**. Pro srovnání jsou používány i údaje k 30. dubnu a 30. září 2009 a 30. dubnu 2010. Zpracování vychází i z dat zveřejňovaných MPSV v pololetních statistikách absolventů.

Sledování meziročních změn počtů nezaměstnaných absolventů jednotlivých skupin oborů vzdělání v rámci určité kategorie má ovšem smysl pouze v případě většího počtu absolventů. V případě nízkých počtů nezaměstnaných ve sledované skupině by byly vypočtené procentuální výkyvy velmi silně ovlivněny náhodnými výkyvy v počtech nezaměstnaných, dále jsou ovlivněny i rozdílným počtem absolventů ve sledovaných rocích. Proto je v této zprávě **pozornost věnována pouze početnějším skupinám nezaměstnaných absolventů** (alespoň v řádu několika desítek).

V následujících tabulkách a grafech jsou porovnávány **meziroční změny** počtů nezaměstnaných čerstvých absolventů v dubnu a září. Záříjová meziroční změna vyjadřuje, o kolik procent se změnil počet nezaměstnaných evidovaných k 30. září 2010 oproti stavu k 30. září 2009.

Počty nezaměstnaných absolventů škol podle kategorií vzdělání

Počty nezaměstnaných absolventů středního vzdělávání jsou zde sledovány jak v členění podle stupňů vzdělání: střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou, tak v hlubším členění. Pro střední vzdělání s výučním listem (v kódu E nebo H) jsou hodnoty společné (podíl oborů kategorie E je malý), pro střední vzdělání s maturitní zkouškou je členění údajů podle toho, zda je součástí maturitního vzdělání odborný výcvik (v kódu L/0), nebo jde o odbornou přípravu profesního charakteru bez odborného výcviku (v kódu M), nebo o obory nástavbového studia po vyučení (v kódu L/5). Samostatně jsou uváděny gymnaziální obory (skupina 79, v kódu K).

V souhrnu bylo v září 2010 evidováno na úradech práce **7 411 absolventů středního vzdělání s výučním listem** (v oborech kategorie E a H), což je o **9 % méně** než ve stejném období předchozího roku.

V maturitních oborech bylo v září 2010 evidováno celkem **11 075 absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou**, což je pouze o **1 % více** než v předchozím roce. Z hodnot uvedených v tabulce ale vyplývá, že v souhrnu je malý meziroční nárůst počtu nezaměstnaných absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou ovlivňován hlavně pozoruhodným poklesem počtu nezaměstnaných absolventů v nástavbových oborech a nízkým nárůstem u absolventů gymnázií.

V září 2010 bylo evidováno **868 nezaměstnaných čerstvých absolventů VOŠ**, což bylo o **9 % méně** než ve stejném období loňského roku.

Hodnotíme-li vývoj počtu nezaměstnaných v celkovém pohledu, je zřejmé, že po výrazném nárůstu v předchozích krizových letech dochází ve srovnání se zářím minulého roku v oblasti středoškolského a vyššího vzdělání k určitému uklidnění situace. Zatímco dubnové hodnoty zachycují ještě výrazné negativní meziroční změny v počtech nezaměstnaných absolventů, v září 2009 již bylo zřejmě dosaženo vrcholu a v roce 2010 již můžeme konstatovat mírný pokles.

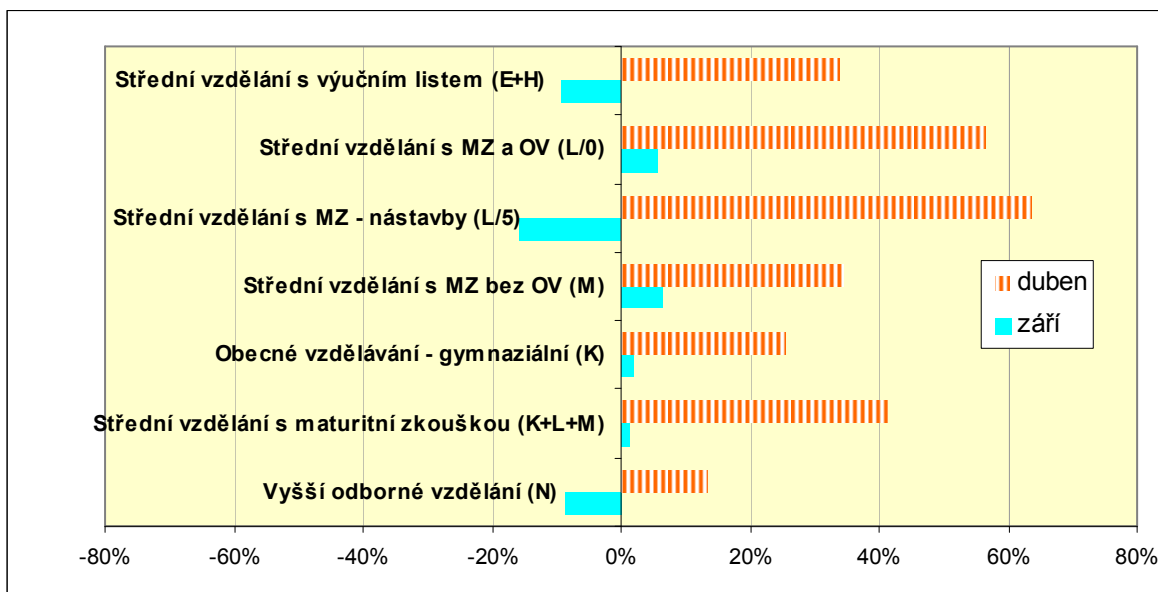
Je však potřebné upozornit, že pokles v oborech poskytujících výuční list je z větší části ovlivněn i výrazným poklesem počtu absolventů – tento pokles byl právě v tomto roce nejvyšší. Naproti tomu v maturitních oborech kategorie M vrcholí nárůst absolventů, což může být i důvodem nárůstu počtu nezaměstnaných. Zatím zde nemáme k dispozici možnost srovnání míry nezaměstnanosti, jejíž hodnoty jsou výrazně objektivnějším měřítkem, než jsou počty nezaměstnaných absolventů.

Tab. 1: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů v členění podle stupně a kategorie vzdělání

Skup. oborů	Název skupiny oborů	duben 2009	září 2009	duben 2010	září 2010	duben meziroč. změna	září meziroč. změna
E+H	Střední vzdělání s výučním listem	4512	8179	6030	7411	34%	-9%
L/0	Střední vzdělání s MZ a OV	776	1842	1215	1946	57%	6%
L/5	Střední vzdělání s MZ - nástavby	965	2468	1577	2077	63%	-16%
M	Střední vzdělání s MZ bez OV	3555	6110	4779	6513	34%	7%
K	Obecné vzdělávání - gymnaziální	586	529	735	539	25%	2%
K+L+M	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	5882	10949	8306	11075	41%	1%
N	Vyšší odborné vzdělání	408	949	462	868	13%	-9%

Vysvětlivky.: OV – odborný výcvik; MZ – maturitní zkouška

Obr. 1: Meziroční nárůsty počtů nezaměstnaných podle kategorií vzdělání

Největší pokles počtu nezaměstnaných absolventů nacházíme v nástavbovém studiu. Tato situace nemá zdůvodnění v poklesu počtu absolventů a ukazuje zřejmé zlepšení situace absolventů této kategorie vzdělání. To je příjemná změna, protože v této kategorii je dlouhodobě vykazována relativně vysoká míra nezaměstnanosti.

U absolventů VOŠ rovněž nedošlo k výraznému poklesu počtu absolventů, takže lze konstatovat mírné zlepšení jejich uplatnění na trhu práce, což ostatně potvrzuje i výrazně nejnižší nárůst počtu nezaměstnaných absolventů VOŠ v dubnovém srovnání.

Z grafu je zřejmé, že nezaměstnanost absolventů je pravděpodobně již za svým vrcholem – vysoké hodnoty meziročního nárůstu v dubnových hodnotách počtu nezaměstnaných absolventů nahradily hodnoty ukazující pokles meziročních zářijových hodnot nebo jen jejich velmi mírný nárůst.

Počty nezaměstnaných absolventů škol, kteří dosáhli středního vzdělání s výučním listem

K 30. září úřady práce evidovaly v této kategorii vzdělání 7 411 nezaměstnaných čerstvých absolventů, což představuje pokles proti minulému roku o 9 %.

V porovnání se zářím 2009 se výrazně zhoršuje situace absolventů vyučených v oborech skupiny **36 Stavebnictví, geodézie a kartografie**, kde na rozdíl od všech ostatních sledovaných skupin oborů počet nezaměstnaných absolventů opět vrostl, a to o 16 %. Je to logický důsledek nutnosti dokončit rozestavěné investice, což zde udrželo potřebu pracovních sil déle, než tomu bylo v ostatních odvětvích národního hospodářství. I když zaměstnavatelé trvale poukazují na potřebu pracovníků v této oblasti, je situace pro absolventy této skupiny oborů nepříznivá a lze očekávat podobný vývoj i do budoucna. Absolventi této skupiny v dubnu 2010 trpěli vysokou mírou nezaměstnanosti.

U dalších dvou skupin oborů, **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** a **23 Strojírenství a strojírenská výroba**, které vykazovaly vedle Stavebnictví nejvyšší hodnoty meziročního dubnové nárůstu, došlo nyní ke zlepšení situace. Významné je toto zlepšení zejména u strojírenských oborů. Z analýzy dubnových hodnot rovněž vyplývá, že ve strojírenských oborech jsou spolu s elektrotechnickými vykazovány v rámci učebních oborů příznivé hodnoty míry nezaměstnanosti, což potvrzuje, že po pracovnících s kvalifikací ve strojírenství a elektrotechnice je trvalá poptávka.

K dalšímu výraznému meziročnímu poklesu dochází i ve skupinách oborů **66 Obchod (23 %)**, **29 Potravinářství a potravinářská chemie (20 %)**, **26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (15 %)** a **41 Zemědělství a lesnictví (13 %)**. Tyto skupiny z hlediska míry nezaměstnanosti patřily v dubnu 2010 k průměru.

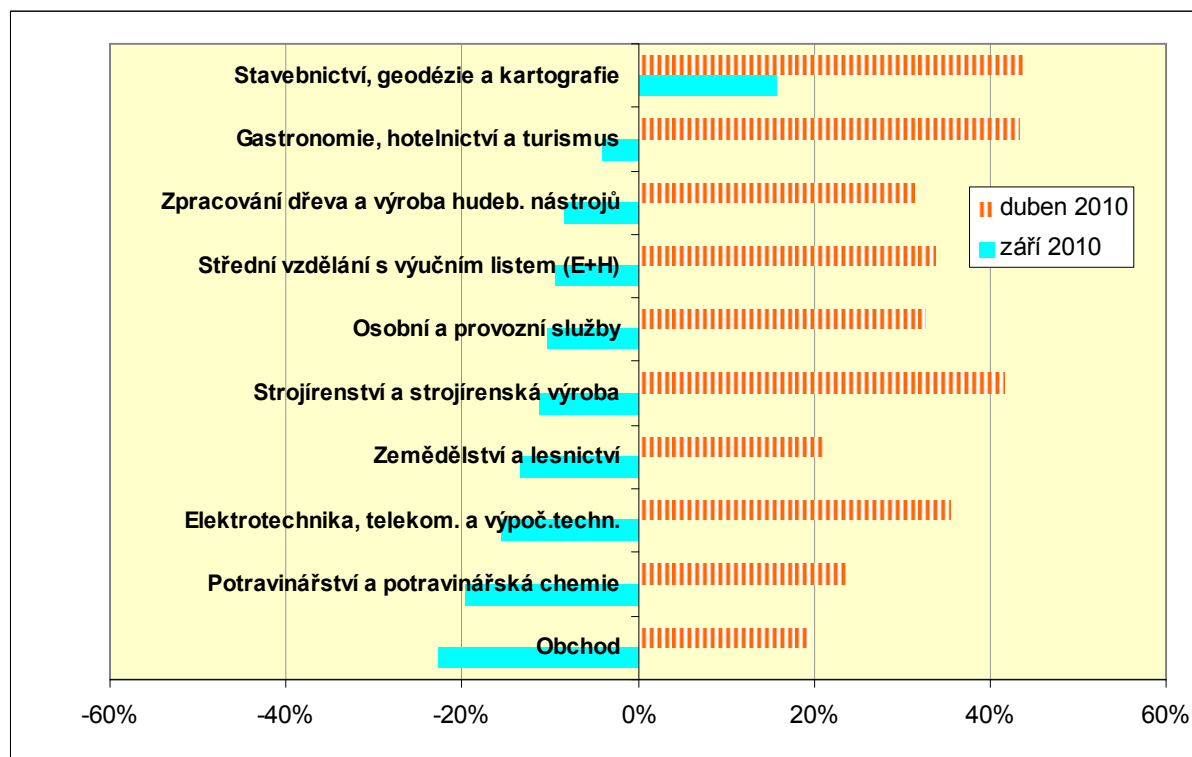
Za zmínku stojí, že ke snižování počtu nezaměstnaných absolventů dochází i u početně velmi silných skupin absolventů **33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů a 69 Osobní a provozní služby**, jejichž míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 výrazně převyšovala průměr za danou kategorii vzdělání.

Tab. 2: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů středního vzdělání s výučním listem dle skupin oborů vzdělání

Skup. oborů	Název skupiny oborů	duben 2009	září 2009	duben 2010	září 2010	duben meziroč. změna	září meziroč. změna
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie	411	732	591	847	44%	16%
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	1053	1972	1509	1894	43%	-4%
33	Zpracování dřeva a výroba hudeb. nástrojů	302	531	397	487	31%	-8%
69	Osobní a provozní služby	390	725	517	650	33%	-10%
23	Strojírenství a strojírenská výroba	766	1645	1085	1462	42%	-11%
41	Zemědělství a lesnictví	406	656	491	569	21%	-13%
26	Elektrotechnika, telekom. a výpoč. techn.	271	505	367	427	35%	-15%
29	Potravinářství a potravinářská chemie	285	486	352	391	24%	-20%
66	Obchod	379	577	453	446	20%	-23%
E+H	Střední vzdělání s výučním listem (E+H)	4512	8179	6030	7411	34%	-9%

Pozn.: Uvedeny skupiny oborů s počty nezaměstnaných absolventů převyšujících 100 v září 2010.

Obr. 2: Meziroční nárůsty počtů nezaměstnaných absolventů středního vzdělání s výučním listem dle skupin oborů vzdělání

Přestože je pokles meziročních zářijových hodnot v učebních oborech ovlivněn poklesem počtu absolventů, kteří přicházejí na trh práce, ukazují uvedené hodnoty na výraznou změnu v možnostech uplatnění vyučených absolventů na trhu práce, a to zejména v pohledu budoucího ekonomického růstu.

Počty nezaměstnaných absolventů škol, kteří dosáhli středního vzdělání s maturitní zkouškou ve vzdělávacích programech, jejichž součástí je odborný výcvik (L/0)

K 30. září úřady práce evidovaly 1 946 nezaměstnaných čerstvých absolventů této kategorie vzdělání, což představuje nárůst o 6 %.

Extrémně vysoký nárůst počtu nezaměstnaných absolventů ve skupině 39 Speciální a interdisciplinární obory (dubnový nárůst není v grafu ani uveden) není důsledkem nárůstu nezaměstnanosti absolventů, ale nárůstem jejich počtu v této skupině oborů. Zde vznikl obor Autotronik, ve kterém velmi rychle narůstal počet přijímaných žáků (v průměru o 300 ročně). To se nutně projevilo i v meziročním nárůstu počtu nezaměstnaných absolventů.

Vysoký nárůst počtu evidovaných nezaměstnaných absolventů **strojírenských oborů skupiny 23** v dubnových hodnotách (58 %) byl vystřídán největším poklesem v této kategorii v září (o 31 %). Spolu s hodnotami vyučených strojařů i maturantů v této skupině oborů to ukazuje, že i v období recese je o absolventy se strojírenským vzděláním zájem. Naproti tomu u skupiny **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** jsou absolventi postiženi nezaměstnaností v této kategorii nejvíce, také jejich míra nezaměstnanosti byla v dubnu 2010 nadprůměrná.

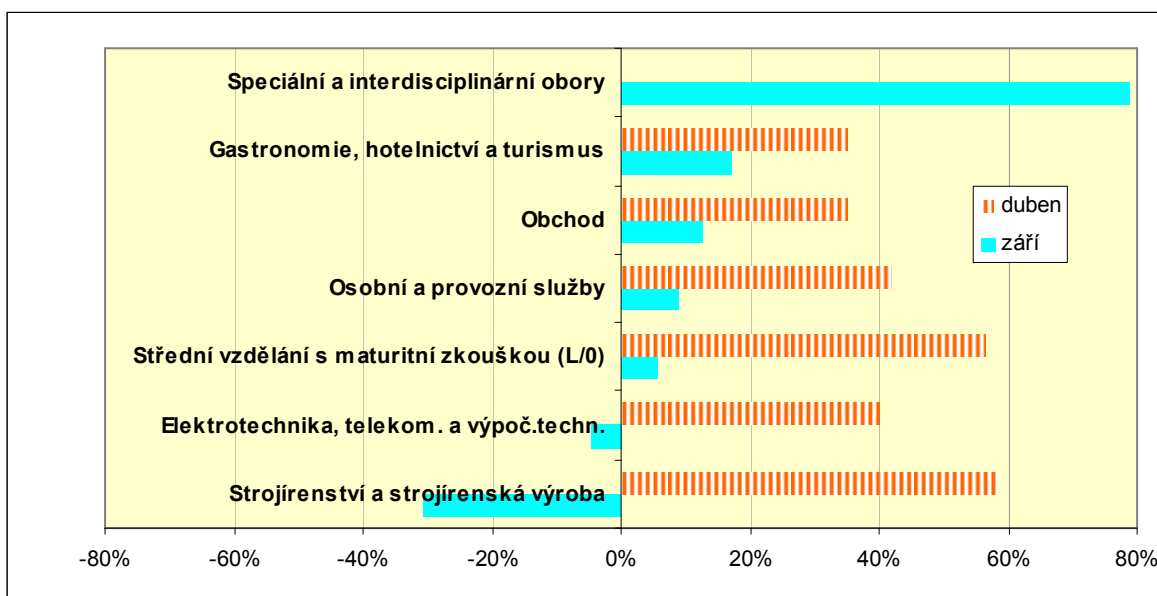
Tab. 3: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem dle skupin oborů vzdělání

Skup. oborů	Název skupiny oborů	duben 2009	září 2009	duben 2010	září 2010	duben meziroč. změna	září meziroč. změna
39	Speciální a interdisciplinární obory	18	113	84	202	367%	79%
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	54	146	73	171	35%	17%
66	Obchod	162	322	219	363	35%	13%
69	Osobní a provozní služby	122	277	173	302	42%	9%
26	Elektrotechnika, telekom. a výpoč. techn.	190	400	266	381	40%	-5%
23	Strojírenství a strojírenská výroba	115	308	182	213	58%	-31%
L/0	Střední vzdělání s MZ a OV (L/0)	776	1842	1215	1946	57%	6%

Pozn.: Uvedeny skupiny oborů s počty nezaměstnaných absolventů převyšujících 100 v září 2010.

V dalších skupinách oborů, v nichž bylo v září 2010 více než 100 nezaměstnaných absolventů, byl vypočtený meziroční nárůst menší nebo došlo i k poklesu. Nejvíce (o 13 %) narostl počet absolventů ve skupině **66 Obchod**, k mírnému poklesu došlo ve skupině **26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika** (5 %).

Obr. 3: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem dle skupin oborů vzdělání

Počty nezaměstnaných absolventů škol, kteří dosáhli odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou (M)

K 30. září úřady práce evidovaly 6 513 nezaměstnaných čerstvých absolventů této kategorie vzdělání. Celkově počet nezaměstnaných absolventů oborů této kategorie vzrostl jen relativně málo, o 7 %.

Při celkovém poměrně malém nárůstu počtu nezaměstnaných v této kategorii jsou nejvyšší nárůsty ve skupinách **53 Zdravotnictví**, **63 Ekonomika a administrativa** a **78 Obecně odborná příprava**. Přitom se jedná o skupiny oborů dlouhodobě s velmi nízkou mírou nezaměstnanosti a nulovým růstem počtu nezaměstnaných absolventů v minulém roce (53 Zdravotnictví) či podprůměrnou mírou nezaměstnanosti a nepatrným růstem počtu nezaměstnaných absolventů (63 Ekonomika a administrativa). Je zřejmé, že zatímco v minulém roce se ekonomická krize těchto absolventů ještě nedotkla, v dlouhodobém průběhu krize zasáhla problematická situace na trhu práce. Nejdříve vzrostl počet nezaměstnaných absolventů u skupiny oborů s vyšší mírou nezaměstnanosti a teprve nyní se začíná dotýkat absolventů, jejichž situace byla dosud příznivá.

Výrazný nárůst počtů nezaměstnaných absolventů byl také u dalších skupin oborů s vysokými počty absolventů, a to ve skupinách oborů **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** a **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost**, které letos evidovaly o 13 % nezaměstnaných absolventů víc než v září loňského roku.

Naproti tomu se v tomto roce i v této kategorii objevují skupiny oborů s poklesem počtu nezaměstnaných absolventů. Jsou to především skupiny oborů **23 Strojírenství a strojírenská výroba** a **37 Doprava a spoje**, kde je pokles více než 10 %, přitom v loňském roce byl jejich nárůst podprůměrný. To dokumentuje začínající větší uplatnitelnost těchto absolventů na trhu práce.

Naproti tomu dobré postavení a pokles počtu nezaměstnaných absolventů u absolventů **zemědělských a uměleckých oborů** lze spíše přičíst k nejvyšším hodnotám nárůstu v loňském roce (36 % a 45 %).

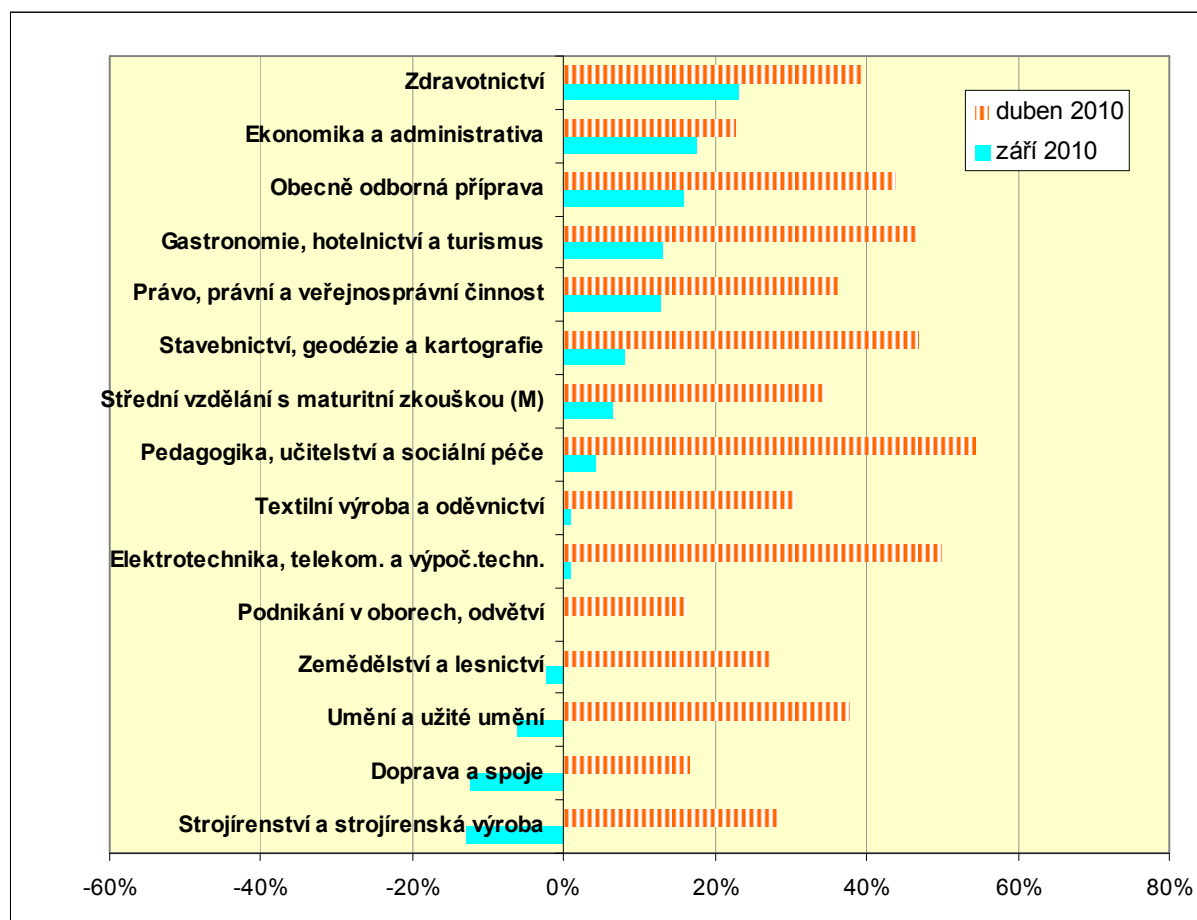

Tab. 4: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (bez odborného výcviku) dle skupin oborů vzdělání

Skup. oborů	Název skupiny oborů	duben 2009	září 2009	duben 2010	září 2010	duben meziroč. změna	září meziroč. změna
53	Zdravotnictví	130	273	181	336	39%	23%
63	Ekonomika a administrativa	756	1288	927	1515	23%	18%
78	Obecně odborná příprava	411	732	591	847	44%	16%
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	265	566	388	640	46%	13%
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost	166	336	226	379	36%	13%
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie	192	276	282	298	47%	8%
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče	138	330	213	344	54%	4%
31	Textilní výroba a oděvnictví	56	105	73	106	30%	1%
26	Elektrotechnika, telekom. a výpoč. techn.	313	455	469	459	50%	1%
64	Podnikání v oborech, odvětví	311	477	361	477	16%	0%
41	Zemědělství a lesnictví	262	427	333	417	27%	-2%
82	Umění a užité umění	109	194	150	182	38%	-6%
37	Doprava a spoje	103	194	120	170	17%	-12%
23	Strojírenství a strojírenská výroba	299	492	383	429	28%	-13%
M	Střední vzdělání s maturitní zkouškou (M)	3555	6110	4779	6513	34%	7%

Pozn.: Uvedeny skupiny oborů s počty nezaměstnaných absolventů převyšujících 100 v září 2010.

Obr. 4: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (bez odborného výcviku) dle skupin oborů vzdělání

Počty nezaměstnaných absolventů škol, kteří dosáhli středního vzdělání s maturitní zkouškou nástavbovým studiem (L/5)

Nezaměstnaných absolventů nástavbového studia po vyučení bylo v září 2010 celkem 2 077, což je o 16 % méně než v předchozím roce. Ve všech významných skupinách oborů nástaveb došlo ke snížení počtu nezaměstnaných absolventů, rovněž v celku počtu absolventů této kategorie došlo k významnému poklesu – o 16 %. Spolu s poklesem počtu nezaměstnaných absolventů v kategorii oborů poskytujících výuční list (9 %) to ukazuje na významně se zlepšující postavení vyučených absolventů.

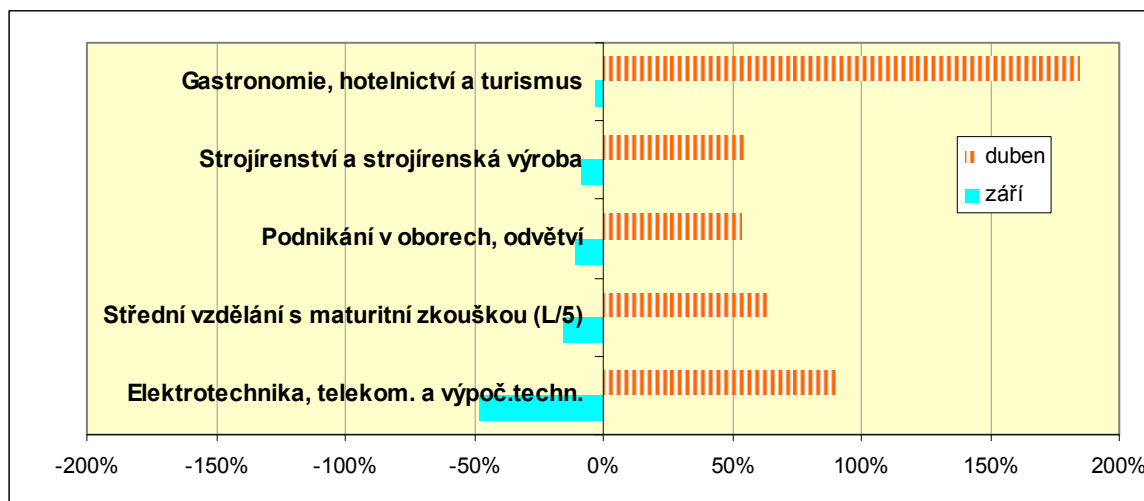
Největší zastoupení v této kategorii má skupina **64 Podnikání v oborech, odvětví**, která produkuje více než polovinu absolventů kategorie nástaveb. Letos v září vykázala tato skupina o 152 nezaměstnaných (čili o 10 %) méně než loni.

Tab. 5: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů nástavbového studia dle skupin oborů vzdělání

Skup. oborů	Název skupiny oborů	duben 2009	září 2009	duben 2010	září 2010	duben meziroč. změna	září meziroč. změna
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	51	206	145	199	184%	-3%
23	Strojírenství a strojírenská výroba	63	166	97	152	54%	-8%
64	Podnikání v oborech, odvětví	584	1422	896	1273	53%	-10%
26	Elektrotechnika, telekom. a výpoč. techn.	68	202	129	105	90%	-48%
L/5	Střední vzdělání s MZ - nástavby (L/5)	965	2468	1577	2077	63%	-16%

Pozn.: Uvedeny skupiny oborů s počty nezaměstnaných absolventů převyšujících 100 v září 2010.

Obr. 5: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů nástavbového studia dle skupin oborů vzdělání

Nejvýraznější pokles však vykázala skupina **26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – téměř 50 %**, pokles je zřejmý i skupiny oborů **23 Strojírenství a strojírenská výroba – 8 %**.

Nejproblémovější zůstává postavení absolventů skupiny **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus**, která sice vykazuje nepatrný pokles (2 %), ale při velmi vysoké hodnotě nárůstu v dubnu 2010.

Počty nezaměstnaných absolventů škol, kteří dosáhli středního vzdělání s maturitní zkouškou v gymnaziálním vzdělávání (K)

Počet nezaměstnaných gymnazistů v září 2010 byl 539 a proti září 2009 vzrostl o 2 %. Gymnazisté jsou při hledání zaměstnání znevýhodněni nedostatečnou profilací a minimem praktických zkušeností, nicméně vzhledem k celkovému počtu absolventů těchto oborů (zhruba 24 tisíc) je počet 529 nezaměstnaných v září 2010 velice nízký, protože většina z nich využívá možnosti pokračovat ve vzdělávání na terciární úrovni.

Tab. 6: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů gymnaziálního studia

Skup. oborů	Název skupiny oborů	duben 2009	září 2009	duben 2010	září 2010	duben meziroč. změna	září meziroč. změna
79	Obecné vzdělávání - gymnaziální (K)	586	529	735	539	25%	2%

Počty nezaměstnaných absolventů škol, kteří dosáhli vyššího odborného vzdělání (N)

V září 2010 bylo evidováno 868 nezaměstnaných čerstvých absolventů VOŠ, což bylo o 9 % méně než ve stejném období loňského roku.

V této kategorii vzhledem k nižším počtům absolventů jsou uvedeny údaje o skupinách oborů, jejichž počet nezaměstnaných absolventů překročil hodnotu 30. To však vede ke zjišťování výrazných změn jak v meziročním porovnání, tak v porovnání dubnových a zářijových hodnot.

Výrazně největší počty absolventů VOŠ produkují skupiny oborů **53 Zdravotnictví a 63 Ekonomika a administrativa** (kolem 1000 absolventů ročně). U zdravotnických oborů této kategorie se projevil stejný efekt jako u maturantů, kdy po téměř nulovém růstu v předchozích dvou letech se počet nezaměstnaných absolventů poněkud zvýšil (o 15 %). To však stále nic nemění na naprosto ojediněle příznivé situaci absolventů zdravotnických oborů na trhu práce. U absolventů ekonomických oborů VOŠ došlo k výraznému nárůstu nezaměstnaných v září 2009 a následně již ve třech dalších obdobích dochází pouze k poklesu, nyní dokonce o maximálních 23 %.

Výrazný pokles zaznamenal i počet nezaměstnaných absolventů u skupiny **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** (23 %), zde ovšem ve všech předchozích obdobích docházelo k nárůstu.

Výrazné snížení počtu nezaměstnaných absolventů zaznamenaly ještě skupiny oborů **23 Strojírenství a strojírenská výroba** (22 %), **64 Podnikání v oborech, odvětví** (21 %) a **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** (20 %), nepatrné pak skupina oborů **26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika** (3 %). Opět se zde potvrzuje, že výrazným nárůstem počtu nezaměstnaných absolventů musela projít snad každá skupina oborů ve všech kategoriích, ale rozdílné je hlavně to, v jakém období k růstu došlo. Zatímco strojírenské a elektrotechnické obory vykazovaly vysoký nárůst v roce 2009, právní a veřejnosprávní až v dubnu 2010. V současném období zaznamenáváme u všech zmíněných oborů pokles počtu nezaměstnaných absolventů.

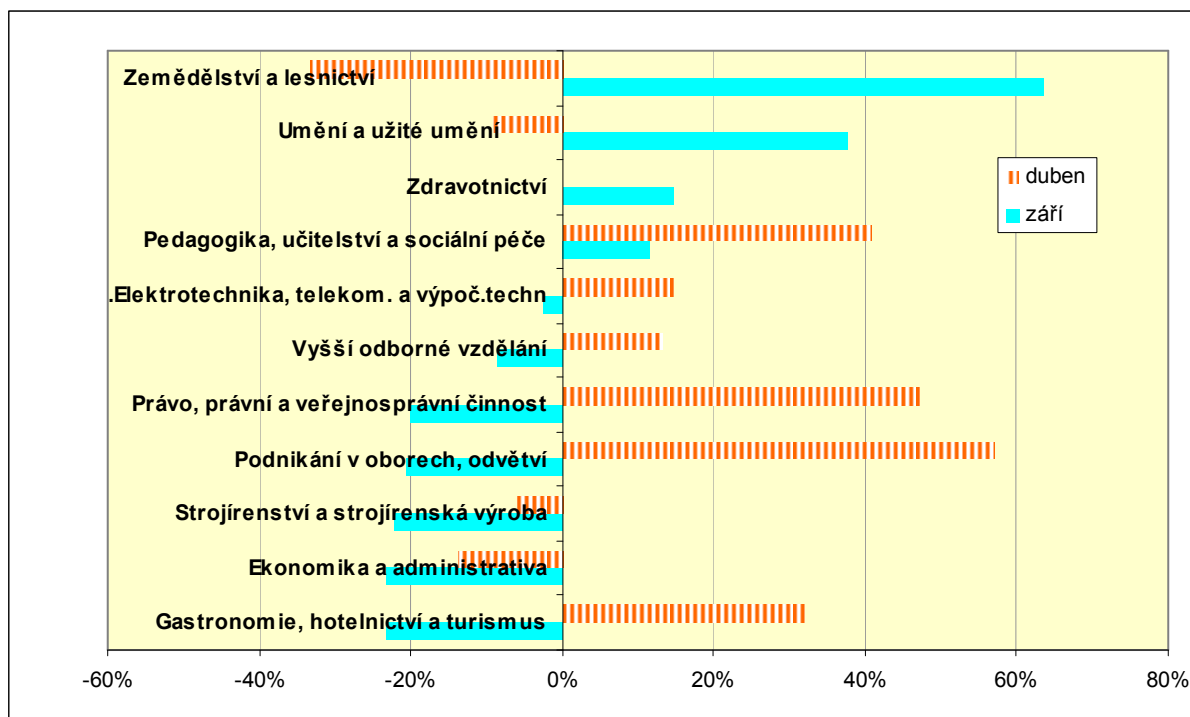
Naproti tomu skupina **41 Zemědělství a lesnictví**, která v minulých obdobích vykazovala pokles počtu nezaměstnaných absolventů, dosahuje najednou enormně vysoké hodnoty nárůstu – 64 %.

Tab. 7: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů vyššího odborného studia dle skupin oborů vzdělání

Skup. oborů	Název skupiny oborů	duben 2009	září 2009	duben 2010	září 2010	duben meziroč. změna	září meziroč. změna
41	Zemědělství a lesnictví	27	33	18	54	-33%	64%
82	Umění a užité umění	33	53	30	73	-9%	38%
53	Zdravotnictví	43	75	43	86	0%	15%
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče	27	122	38	136	41%	11%
26	Elektrotechnika, telekom. a výpoč. techn.	34	79	39	77	15%	-3%
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost	34	95	50	76	47%	-20%
64	Podnikání v oborech, odvětví	14	39	22	31	57%	-21%
23	Strojírenství a strojírenská výroba	17	36	16	28	-6%	-22%
63	Ekonomika a administrativa	123	208	106	160	-14%	-23%
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	22	82	29	63	32%	-23%
N	Vyšší odborné vzdělání	408	949	462	868	13%	-9%

Pozn.: Uvedeny skupiny oborů s počty nezaměstnaných absolventů **převyšujících 30** v září 2010.

Obr. 6: Počty a meziroční nárůsty nezaměstnaných absolventů vyššího odborného studia dle skupin oborů vzdělání

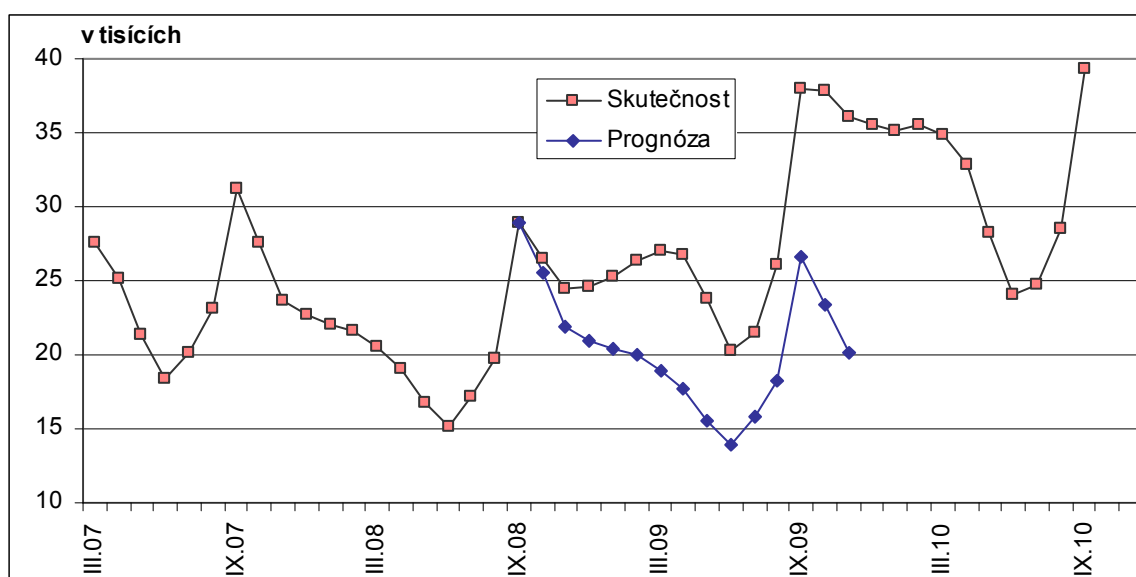
Na závěr zprávy

Ekonomická krize vážně omezila zájem zaměstnavatelů o absolventy škol, z počátku zejména o vyučené, o které byl v době vrcholící prosperity zájem přímo enormní. Absolventi škol nejvíce doplácí na nárůst nezaměstnanosti, protože pro zaměstnavatele je vždy jednodušší nepřijmout zájemce o zaměstnání než propouštět zaměstnance.

Uvedený graf ukazuje vývoj počtu nezaměstnaných absolventů. Je zde vidět zřetelný pravidelný roční cyklus, kdy v září dosahují jejich počty maximálních hodnot, aby se postupnou absorpcí absolventů trhem práce se jejich počet snižoval až do dubna následujícího roku, kdy opět začne nárůst jejich počtu. Tento nárůst je dán tím, že se první absolventi dalšího školního roku začnou koncem května ucházet o zaměstnání na úřadech práce. V průběhu letních měsíců pak úřady práce postupně registrují další absolventy a tento proces vyvrcholí v září, kdy dosáhne počet registrovaných uchazečů o zaměstnání z řad čerstvých absolventů svého maxima.

Tento pravidelný cyklus byl narušen prudkou změnou způsobenou hospodářskou krizí. Obrovský nedostatek pracovních sil a velké požadavky zaměstnavatelů na absolventy se v období mezi dubnem 2008 a dubnem 2010 překlopily do opačné situace a projevíly se nástupem nezaměstnanosti a výrazným poklesem nabídky volných míst. V průběhu období od září 2008 do dubna 2009 dokonce místo běžné absorpce absolventů trhem práce docházelo k jejich propouštění a nárůstu jejich nezaměstnanosti.

Obrázek: Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol, vč. prognózy v roce 2009 (březen 2007– září 2010)

Obrázek ukazuje pro krizové období jednak prognózovaný průběh (tak by měl vývoj vypadat podle každoročního průběhu absorpce v předchozích letech), jednak skutečnost ukazující nárůst počtu nezaměstnaných absolventů. Údaje z roku 2010 pak ukazují **prudký nárůst počtu nezaměstnaných absolventů s příchodem nové vlny absolventů v létě 2010**. V době ekonomické krize je narušena absorpce absolventů trhem práce a jejich **počet klesá v období září až březen oproti předchozím letům jen nepatrně** (pokles v následujících měsících je z části důsledkem vyřazování absolventů po jednom roce z této evidence).

V textu zprávy upozorňujeme na situace absolventů jednotlivých stupňů vzdělání i oborů vzdělání v pohledu porovnávání nárůstu počtu nezaměstnaných. Samotné počty nezaměstnaných nejsou pro porovnání příliš vhodné, protože důležitým východiskem pro porovnání je počet absolventů konkrétní skupiny oborů – to umožňuje stanovit míru nezaměstnanosti jako objektivní měřítko problémů. Porovnání nárůstu je sice poněkud

objektivnějším východiskem pro porovnávání, než jsou počty absolventů, ale ani vysoký nárůst, pokud mu předcházela nízká míra nezaměstnanosti, neavizuje výrazné problémy.

Určité zlepšení situace ukazuje pokles počtu nezaměstnaných čerstvých absolventů nejen v některých skupinách, ale v celých kategoriích. Jsou to zejména absolventi, kteří dosáhli středního vzdělání **s výučním listem** (s poklesem o 9 %), dále absolventi, kteří dosáhli **vyššího odborného vzdělání** (s poklesem rovněž o 9 %), a konečně absolventi, kteří dosáhli středního vzdělání s maturitní zkouškou **nástavbovým studiem** (o 16 %). V pohledu skupin oborů se výrazné meziroční snížení počtu nezaměstnaných čerstvých absolventů týká velmi často skupin oborů **23 Strojírenství a strojírenská výroba a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika**.

Z hlediska vývoje počtu nezaměstnaných čerstvých absolventů škol je zřejmé, že dochází k překonání nárůstu a situace se stabilizuje. Další situace nezaměstnaných absolventů se bude odvíjet od vývoje ekonomiky, v rámci globalizace v podstatě v celosvětovém měřítku. V současné době jsou možnosti získání zaměstnání rozdílné nejen v jednotlivých skupinách oborů i oborech vzdělání, ale i regionálně. Vedle zřetelného rozvoje v některých podnicích dochází stále i k ukončování výroby či uzavírání provozů. Zaměstnavatelé i vedoucí pracovníci v oblasti školství v některých krajích podporují zájem žáků o technické učební obory, což je jistě dobré, zejména v pohledu potřeby těchto pracovníků v předchozích letech. Je však na odpovědnosti zaměstnavatelů, aby nedošlo k výraznému zklamání těchto žáků po jejich příchodu na trh práce a aby tito absolventi po absolvování skutečně získali zaměstnání.